

Västerås
Släktforskar-
klubb

AROSIANA

SEDAN 1993 • PRIS 25 KR

Nils Holgersson från Sparrsätra

Släkträdsverifiering med
DNA

AROSIANA.SE

**Hemligheten
Kerstin**

STYRELSE

Ordförande: Pia Hägg Karlstein
Blomstergatan 9
722 25 Västerås
070-513 88 73
ordforande@arosiana.se

Vice ordförande: Gunilla Bergström
Ringduvegatan 95
724 70 Västerås
070-679 27 87
v.ordforande@arosiana.se

Sekreterare: Eva Johansson
Knotavägen 2
723 52 Västerås
070-553 54 48
sekreterare@arosiana.se

Kassör: Lars Berglöf
Åmänningevägen 44
724 82 Västerås
070-865 43 87
kassor@arosiana.se

Ledamot: Gunnar Andersson
Regementsgatan 91D
723 45 Västerås
070-245 29 15
webmaster@arosiana.se

Ledamot: Monika Wilander
Sunnanvindsgatan 18
723 50 Västerås
070-648 51 56
wilander42@hotmail.com

Ledamot: Anders Hasselrot
Engsö slott 2
725 98 Västerås
073-028 30 99
anders.t.hasselrot@gmail.com

Ledamot: Ove Hult
Stora gatan 71 A
724 60 Västerås
070-720 97 44
ove.l.hult@gmail.com

Ledamot: Ingela Hagelin
Stora gatan 2 F
722 09 Västerås
073-024 10 57
redaktor@arosiana.se

Valberedning:

Kerstin Andersson
Uroxvägen 8
722 31 Västerås
021-246 58
e-k-k-a@telia.com

Karin Jyrell
Stolphusgatan 4
723 53 Västerås
073-680 55 08
karin.jyrell@gmail.com

Revisorer:

Hjördis Häll
Nygatan 12 lgh 1102
722 14 Västerås
070-478 87 84
hjordis.haell@gmail.com

Lennart Jonsson
Lerkärsgatan 13
723 51 Västerås
021-41 65 24
lennart33@tele2.se

Västerås Släktforskar- klubb

Västerås Släktforskarclubb bildades 1963 och har till ändamål att förena dem som är intresserade av släktforskning och liknande forskning. Vi har 408 medlemmar, varav 53 är familjemedlemmar.

- Medlemsavgift 200 kr
- Familjemedlem 70 kr
- Juniormedlem (under 25 år) 70 kr

Bankgiro: 5481-4843
Org. nr: 878001-8324

Swish: 123 0881 987
ISSN 1402-300

E-post: arosiana-vsfc@arosiana.se

Klubben är ansluten till Sveriges Släktforskarförbund.
Nättidningen Rötter: www.rotter.se
Bergslagsrötter: <http://bergslagen.forening.genealogi.se>

AROSIANA

www.arosiana.se

Följ Arosiana
på Facebook!

Redaktör & layout:

Ingela Hagelin
073-024 10 57
redaktor@arosiana.se

Webbredaktör:

Gunnar Andersson
070-245 29 15
webmaster@arosiana.se

Redaktion:

Karin Jyrell
073-680 55 08
karin.jyrell@gmail.com

Redaktion:

Monika Wilander
070-648 51 56
wilander42@hotmail.com

Redaktion:

Simeon Andersson
021-246 58
simeon.a@telia.com

Redaktion:

Gunnar Andersson
070-245 29 15
webmaster@arosiana.se

Tidningens upplaga: 361 samt ca 55 exemplar digitalt.

Författarna ansvarar för riktigheten i sina artiklar. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insända bidrag. Om du vill citera ur Arosiana så kom ihåg att ange källan. För publicering av hela artiklar kontakta redaktören.

Omslagsbild: Nils Holgersson av John Bauer, 1906.

Den 23 mars 2022 i samband med årsmötet avgick Kerstin Andersson som ordförande efter nio år på ordförandeposten. Hon kom in i styrelsen som ledamot 2008. Hon har gjort ett otroligt arbete, hållit ihop allt. Men nu Kerstin, kan du ta det lugnt och ta hand om dig själv och ägna dig åt dina övriga intressen.

Nu är det jag som tagit över ordförandeklubban efter två i styrelsen. Jag har tidigare haft styrelseuppdrag fackligt, i en stiftelse och samfällighetsförening.

Ingemar Widestig lämnade också styrelsen efter 17 år. Han började som suppleant 2005. Han har bidragit med mycket under åren, bland annat läsövningar, texttydningar och artiklar till Arosiana. Han har lovat att fortsätta bidra med texttydningar och läsövningar, som han är duktig på.

Årsmötet hölls digitalt så det kändes konstigt att inte stå där personligen och avtacka Kerstin och Ingemar. Jag besökte dem dagen efter för att överlämna en gåva och blomma från släktforskarklubben.

Nu får vi hoppas att det blir lugnt på coronafronten så vi kan ha fysiska medlemsmöten framöver.

Våra träffar med nya medlemmar har legat nere under två år p.g.a pandemin men under maj månad har vi haft några träffar. Nu är vi i fas och det känns skönt då det är viktigt för oss att få bjuda in och välkomna nya medlemmar ordentligt till klubben.

Höstens program är klart, och vi börjar med ett par utflykter tillsammans med Engsö hembygdsförening. Kulturnatten kommer att genomföras och även Arkivens dag. Temat för Arkivens dag är *Myter och Mysterier*. Finns det några myter som cirkulerar i släkten, eller något mysterium som du skulle vilja delge andra i form av en berättelse i skrift eller bilder? Då är du välkommen att höra av dig till styrelsen inför Arkivens dag. Se vårt program i dess helhet på tidningens sista sida.

Det har snart gått 10 år sedan föreningen hade 50-årsjubileum. Nästa år är det alltså 60 år sedan föreningen startade. Man hade konstituerande sammanträde den 13 mars 1963. Detta måste vi uppmärksamma!

Jag önskar er en skön sommar!

Pia Hägg Karlstein

Pia Hägg Karlstein avtackar Kerstin Andersson med en gåva och blomma.

Ingemar Widestig avtackas också han med en gåva och blomma.

Innehåll

Forum	3
Nils Holgersson från Sparsätra	4
Medlem berättar – Ny styrelsemedlem	7
Nya medlemmar	7
Släkttradsverifiering med DNA	8
Avrättad genom halshuggning	12
Sjukjournaler på Regionarkivet	14
Det började med en DNA-träff	17
Hushållerska sökes	18
Hemligheten Kerstin.....	21
Läsövning	22
Program	24

Nils Holgersson från Sparrsätra

Många är vi nog fortfarande, som har en relation till Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige; bok, film eller teaterföreställning. Min relation går via min morfar, som gärna berättade allehanda historier och läste för sitt barnbarn. Han var säkert den som gav mig 1957 års utgåva av boken. Då höll jag som bäst på att ljuda fram "Far ror. Mor är rar. Tor tar fars fil." Alltså fick morfar fortsätta med högläsningen. I samband med detta nämnde han en släkting, som hette just Nils Holgersson och hade känt Selma Lagerlöf. Mormors skepsis vibrerade omkring oss: Tro inte på allt han säger!

TEXT: CHRISTINA LUNDH

När skolans nya läsebok nyss kommit ut, kontaktades Selma Lagerlöf av överstinnan Schough i Tärna (U). Hon föreslog att författarinnan skulle ta sig an en liten pojke, som hette Nils Holgersson. Kände damerna varandra sedan tidigare? Annars var det väl ett förslag i framfusigaste laget? Pojkens far var skraddare men knappast skraddaren på modet, då han hade svårt att försörja sin familj. Frustrationen gick säkert ut över fru och barn, inte minst över Nils. Makarna hade redan 1905 varnats av sin pastor i Enköping för oenighet i äktenskapet. 1906 bodde familjen i Tärna, därav den möjliga kontakten med änkefru Schough. Förmodligen tänkte inte Selma Lagerlöf direkt på idén, ett fosterbarn passade knappast in i hennes liv. Hon hittade ändå ett sätt att ge Nils en bättre barndom och möjlig framtid. Pojkens föräldrar torde ha insett att arrangemanget kunde vara bra för sonen. Han omnämns som inofficiellt fosterbarn och syns inte till i församlingsböckerna.

Nils berättar i en intervju 1980 om sitt första möte med fostermodern. Hon bodde då i en lägenhet i Falun. I trappan upp stod en uppstoppad gås, vilket lille Nils fann häpnadsväckande. Selma Lagerlöf gav honom en liten pingla; något sådant hade han aldrig haft förut. Nästa gång han träffade henne var på hennes 50-årsdag 1908. Han bodde inte där utan i Främsbacka i Stora Kopparbergs församling.

Nu tar jag mig friheten att kalla huvudpersonerna vid förnamn.

I samma intervju berättar han om första besöket på Mårbacka. Som Nils uttrycker det, var han äldre då och förstod lite mer. Hur gammal kan han ha varit? Minst 12 år. Fryksdalsbanan Kil – Sunne invigdes i augusti 1913. Han följdes till tåget av tant

Anna (Leander, från Främsbacka). Reste han ensam hela vägen med tåg till Sunne och därifrån med ångbåten Victoria till Östra Ämtervik? En lång resa för en nyfiken pojke. Idag skulle tågresan Falun – Sunne ta ca 6 timmar med ett flertal byten. Nils fick bo i en stor "gå-in-garderob" bredvid Selmas sovrum. Kanske det var den allra första morgonen på Mårbacka som han vaknade av ett skramlande utanför huset. När han klev upp kom Selma iförd nattmössa ut ur sitt sovrum och undrade vart han var på väg. Ut och titta på detta förstås. Men hon tyckte att han skulle sova vidare, för det var ännu tidigt och bara mjölkerskorna ute. När Selma återvänt till sitt smet Nils ner till köket där Maja bjöd honom på mjölk och paltbröd, som var det bästa han visste. Denna Maja var då ganska gammal och visste enligt Nils hur man skulle umgås med småpojkar.

På frågan om hans "busighet" svarar Nils att han nog inte var värre än andra pojkar. Fast det var förstås det där med påfågelsfjäderna... Inte konstigt att lockas dra i det långa släpet, men Selma såg tilltaget och kom snabbt ut och skrek åt pojken. "Det var ju dumt förstås, att göra så hon såg det..."

Nils bodde inte så mycket på Mårbacka, men det kom så småningom ändå att symbolisera "hemma".

Selma följde pojkens utveckling och konstaterade att han inte hade någon större lust för skolarbetet. Något hade det väl med skolkamraterna att göra, de retade honom och frågade om han kommit på gåsrygg till skolan. Han gav nog svar på tal, och kanske det blev ett och annat slagsmål också. Hellre än att läsa läxor gick han med drängarna bakom plogen. Vid 12 års ålder hade han, enligt Selma, tillägnat sig manliga olater som att börja tugga snus, röka och spela kort om pengar.

Lille Nils Holgersson.

Selma Lagerlöf 1909.

Första upplagan av Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige, från 1906-1907.

Bland 1915 års konfirmander i Östra Ämterviks församling återfinns Nils med betyget c, vilket han inte var ensam om. Här framgår att han var skriven i Ingarö församling (AB) samt faderns namn och yrke.

Under nästan två år, 1916-1918, var Nils på Tobo Bruk i Tegelsmora (C). Selma hade placerat honom där hos en befälningssman, som åtagit sig att handleda Nils. Under god ledning verkar Nils ha mognat, även om han inte blivit något mönster av ordning, som Selma uttryckte det.

Vinterkursen 1918-1919 deltog Nils i utbildningen på Tärna (U) Folkhögskola. Han blev godkänd i alla ämnen. Det var nog en omtumlande tid. Spanska sjukan härjade, två av eleverna gick bort, och andra var så försvagade av sjukdom att de inte kunde fullfölja sin utbildning.

Efter kursen i Tärna arbetade Nils som lantbrukselev i Vassbo (W) 1920. Under denna tid blev han inlagd på epidemisjukhuset i Romme, Stora Tuna (W), på grund av difteri. Resan gick vidare till Skåne; Reslöv och Marieholm (nu i Eslövs kommun). I sina brev till Selma beskriver Nils hårt arbete och uselt vinterväder, men i Skåne var maten i alla fall god och riklig till skillnad mot i Tärna och Vassbo. En blivande skolkökslärarinna använde de unga männen som experimentfält.

Under militärtjänsten 1921-1922 på Värmlands regemente i Karlstad blev han uttagen till underbefälsutbildning, men då såg han visst lite dåligt. En vit lögn som inte motsades av undersökande läkare.

Kanske Selma hade hoppats att Nils skulle stanna på Mårbacka och delta i utvecklingen av jordbruket. Men unga män och kvinnor lockades av äventyr och möjligheter i USA. Nils ansökte om och fick "Kungl.

Maj:ts nådiga tillstånd d. 21/7 1922 att utflytta från riket". Ungefär två månader senare reste Nils med Svenska Amerikalinjens ångfartyg *Stockholm* från Göteborg till New York, med ankomst cirka två veckor senare. Enligt färdhandlingarna var Selma Lagerlöf närmaste anhörig; hon lär också ha betalat biljetten.

Från New York gick resan snart vidare till Chicago. Han reste ut som jordbruksarbetare men fick snabbt jobb i byggbranschen, i början som hantlangare och så småningom som snickare, oftast med svenska byggmästare. I Chicago var han med och byggde tidiga skyskrapor, det var en riktig byggboom och gott om arbetstillfällen. Det är tufft att klänga på byggnadsställningar under hårda vintrar. En vinter åkte Nils med några andra snickare till Florida, där de lyckades få arbete. Klimatet kändes behagligt och bra för kroppen. Vid besök på en apelsinodling fick Nils för en liten slant så mycket apelsiner som han precis kunde bära. C-vitamintillskottet var säkert välbehövligt; de unga männen verkade mest koka havregrynsgröt till middag och äta den uppstekt till frukost.

I Chicago träffade han Vera (döpt till Olga Elvira) Sund från Urshult. De hade sällskap i tre år innan de gifte sig i april 1928. I december blev Nils svårt sjuk i lunginflammation, och Vera var fruktansvärt orolig. Skulle hon förlora sin Nils och bli ensam med sin baby? Sonen Holger, deras enda barn, föddes i Chicago i januari 1929. Samma år blev Nils amerikansk medborgare.

Efter Wall Street-kraschen i oktober 1929 >>>

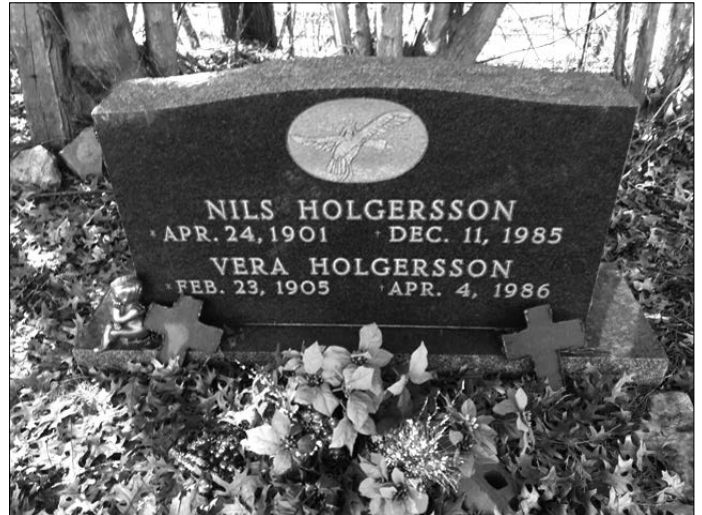
minskade arbetstillfällena drastiskt. Vera och Holger åkte till Sverige för att besöka hennes föräldrar. Hon hade själv varit sjuk, blivit opererad och behövde återhämta sig. När de sedan måste resa tillbaka innan hennes pass gick ut hade Nils inga pengar utan måste be Selma om hjälp. Det tog emot att erkänna arbetslösheten, men han var inte ensam; han skrev om 17 miljoner i samma situation. Han var öppet kritisk mot de åtgärder som istället för att få ordning på samhällsekonomin endast gjorde att de rika blev ännu rikare och de fattiga ännu fler och fattigare. Vera och Holger reste till Sverige igen i december 1931 då hennes mor behövde vård. Det dröjde ända till december 1934 innan familjen återförenades i Urshult (G). Då hade Vera sett sig nödgad att be Selma om hjälp med biljettpengar, så att Nils skulle kunna komma hem. För Vera var det tungt att vårda modern och när denna gått bort drabbades Vera av tbc och måste vistas på sanatorium i över ett år. Sedan följde några år då de flyttade runt till orter med behov av snickare, bl.a. till Vislanda (G). Där tog Nils initiativ till en fackförening. Periodvis fick Nils arbete på annan ort, det var trist och dyrt att vara borta från familjen. Hösten 1939 var han med på ett villabygge i Landvetter. Huset hade alla moderniteter. I de sista breven skrev han att nästa arbete nog skulle bli i Köping. Han närmade sig där han kom ifrån. 1943 flyttade familjen till Munktorp (U) och strax vidare till Köping (U). Här verkar det ha gått bra för Nils som snickare, men trots att det var goda tider i Sverige igen lockade USA, så på Nils födelsedag 1948 reste familjen med M/S Stockholm från Göteborg till New York.

Under svåra tider hade Selma många gånger bistått med pengar, och efter hennes död 1940 fick Nils ett arv på 5000 kronor.

Selma och Nils brevväxlade. Nils brev till henne under perioden 1912-1939 finns i handskriftsamlingen på Kungliga biblioteket. Selma ville gärna få höra talas om nymodigheter. Så mycket märkvärdigheter fanns väl inte, men när Selma hade skaffat bilar till Mårbacka tipsade Nils om att göra en smörjgrop i garaget. Han berättade också om att Nils och Veras gemensamma hem i Chicago hade ett kaklat badrum. Han skrev mycket berömmande om sin familj, sonen var duktig och flitig i skolan, inte alls som sin pappa. Tilltalet i breven är alltid Fröken Lagerlöf, och han ber oftast om sin hälsning till fröken Lundgren. Även med Anna Leander i Främsbacka brevväxlade han. Hon kallades Tant Anna, så där var relationen varmare. Hon kallade Nils för "en av de sina". En jul under Chicagoåren fick han ett album med foton från sin barndom, från när han först kom

till Främsbacka. En extra uppskattad gåva.

1949 kom en ung kvinna från Köping till Chicago. Kanske kände hon och Holger varandra redan i Köping. De gifte sig 1950 och fick så småningom fyra barn. Nils och Vera kunde glädja sig över barnbarnen, kanske även något barnbarnsbarn. Som äldre flyttade de från Chicago till det lugnare Coal Valley, där Nils gick bort i december 1985, följd av Vera i april 1986. Gravstenen har ett udda och rörande motiv; kopplingen till berättelsen om Nils namne är viktig för Holgerssons.

Nils Holgerssons gravsten i Coal Valley, USA. En flygande gås med en gosse på ryggen dekorerar stenen.

Hur var det nu med min morfar och den möjliga släktingen? Morfars mor hade en halvsyster, Sofia Wilhelmina, född 1875 i Lillkyrka (C), gift med skraddaren Adolf Viktor Holgersson från Augerum (K). De fick med tiden 7 gemensamma barn. Näst äldst av dessa var sonen Nils Emanuel, född i Sparsåtra (C) 1901-04-24. Familjen flyttade, som så många andra, ofta. Ibland varje år, ibland med längre intervaller. Nils Emanuel ser ut att kontinuerligt bo med sin familj ända tills familjen har bosatt sig i Brännkyrka (A,AB) där mamman gick bort i tbc 1919. Här finns nu en flyttnotering; Nils flyttar till Östra Ämtervik (S) 1920. Då, och först då, pinglade igenkännandets klockor. När jag sedan i inflyttningslängden såg att han var lantbrukselev på Mårbacka började pusselbitarna passa ihop. Men inte anade jag då att detta bara var en flytt på papperet, och att det fanns och finns ett helt liv att forska vidare i. ■

TEXT: OVE HULT

Jag heter Ove Hult och är född i Jönköping, men flyttade till Lindesberg när jag var ett år gammal och där är jag uppväxt. Min pappa kommer från Vetlanda och min mamma från Skellefteå. På min pappas sida har det inte gjorts någon släktforskning innan jag började med min. Däremot har flera personer forskat på min mammas släkt, bland annat en kusin.

Jag utbildade mig till Civilingenjör i Linköping och flyttade därefter till Västerås och jobbade på Asea Atom under 4 års tid. Sedan flyttade jag till Stockholm och jobbade under drygt 20 år på Ericsson och därefter som konsult. Jag och min familj som består av min fru Anna och tre döttrar flyttade 2003 ut på landet till Veckholm utanför Enköping. Där vi bodde fram till 2010 då vi flyttade till Västerås. Från 2014 och fram till förra året jobbade jag på Westermo som utvecklade industriella switchar och routrar här i Västerås. Sedan ett halvt år tillbaka är jag pensionär, och en av de saker som jag lägger min tid på är släktforskning, en annan är ett sommarstugebygge utanför Kopparberg. Fram till nu har vi bott på Öster Mälarstrand men är precis på gång att flytta till en mindre lägenhet i Vasastaden på Stora gatan, då alla tre barnen flyttat hemifrån sedan några år tillbaka.

Jag har alltid varit fascinerad av historia och då känns det självklart att även lära känna den egna släktens historia. Jag har i stort sett jobbat hela mitt yrkesliv med test och kvalitetssäkring och stor del som projektledare och chef. Jag tar med mig mina erfarenheter från detta i min släktforskning, där validering av uppgifter och kvalitet är viktig. Därför fokuserar jag på noggrannhet och på att vederlägga uppgifter. Det är det som tar tid i släktforskningen, att söka upp primära (tillförlitliga) källor så att det finns säkerhet i de slutsatser som dras om släktförhållanden och händelser. Detta genomsyrar hela tiden min forskning.

Jag har släktforskat sedan 2003. Jag har sedan dess forskat framför allt på min pappas sida, men har även gjort viss forskning på min mammas, min frus och andra släkter. Forskningen har framför allt skett i kyrkoarkiven så långt tillbaka som det finns information. Jag gör även fördjupningar i bouppteckningar och i soldatarkiven, eftersom det är en släkt med

Ove Hult, sedan årsmötet ny styrelsemedlem i Västerås släktforskarklubb.

många soldater. När jag hittade adliga släktingar medförde det nya infallsvinklar i forskningen. Här är frågeställningarna ofta att ta ställning till andras forskning och slutsatser vad gäller släktskap.

Sedan ett halvår tillbaka har jag engagerat mig i Västerås släktforskarklubb och är sedan årsmötet styrelsemedlem. Jag ser fram emot att kunna bidra och hjälpa till i föreningen. ■

Nya medlemmar

Ulrik Andersson

Diskusgatan 129, Västerås

Elisabeth Andersson

Hästhovsgatan 12, Västerås

Håkan Barrefors

Pila Brittas gata 7, Västerås

Släkträdsverifiering med DNA

Gå alltid till källorna, var källkritisk! Budskapet har väl inte gått någon släktforskare förbi. Vi letar efter anor i kyrkböckerna, vet allt om vikten av källhänvisningar och att dokumentera. Korrekt och systematiskt forskas släkträd fram. Sedan kan vi nöja oss, eller...? Nej, det kan vi inte. Det finns nämligen ett facit. Något att "rätta släkträdet" mot. DNA. DNA ljuger som bekant aldrig. Men kan vi vara säkra på att våra anor alltid varit sanningsenliga? Är födelseböckernas fäder de faktiska fäderna? Alltså – flera goda skäl till att DNA-testa sig. Var beredd på överraskningar!

TEXT: YVONNE & JOHAN SKOGBY

I den här artikeln berättar vi om vad som hände när vi DNA-testat oss, för att med hjälp av DNA verifiera pappersforskningen. Det visade sig snart att sanningen inte alltid finns i kyrkböckerna. Under resans gång har andra släktforskare tillika nyupptäckta DNA-släktingar varit mycket hjälpsamma. De har frikostigt delat med sig av sin egen forskning, information om personer inklusive foton. Det har jämförts såväl DNA-matchningar som utseende och öron, en gammal beprövad undersökningsmetod i faderskapsmål. Och visst fanns det likheter. Tack alla! Av integritetsskäl har vi bytt ut namnen på de verkliga personerna och hållit texten medvetet "lite luddig".

Liksom många i Sverige började vi med att testa oss i FTDNA med tusentals matchningar som resultat. Vi passade också på att testa syskon, föräldrar samt ett urval av andra släktingar såsom fastrar/farbröder och kusiner. Det ska ärligen erkännas att vi inte hade helt koll på vilka man bör testa i sin släkt för att så heltäckande som möjligt kunna verifiera släkträdets alla grenar. Vi hade tur, alla tillfrågade ställde villigt upp på att bli testade och spridningen blev hyfsat bra.

Så sitter man där en vacker dag med sitt eget och sina testade släktingars testresultat. En mängd matchningar att försöka få någon ordning på. Här hade vi en stor fördel av att ha släkträd i ett verktyg med sökfunktion, där vi dessutom har lagt in

anornas syskon och deras ättlingar fram till nutid, åtminstone för ca 6 generationer. Vi kunde söka direkt i de egna träden på matchningarnas namn. Det finns många släktforskarprogram för att dokumentera sin släkt i. Själva har vi originalsläkträden i Ancestry, uppdaterar kontinuerligt med bekräftade matchningar, och överför kopior till andra platser.

Angreppssättet var att välja matchningar med mest gemensamt DNA, och hitta gemensamma anor. Leta i matchningarnas utlagda släkträd (göra släkträdet själv, där det saknades). Söka efter matchningarnas namn i de egna släkträden. På det viset skissa upp släktnät baserat på gemensamma anor, en överskådlig bild av hur släktskapet hänger samman mellan den som testats och dess matchningar. Vi valde att göra en skiss per gemensam ana. Släktnäten ritade vi digitalt med hjälp av ett gratisverktyg som heter Cmap (se exempel nedan och ref 5). Det går förstås också bra att rita upp dem på papper.

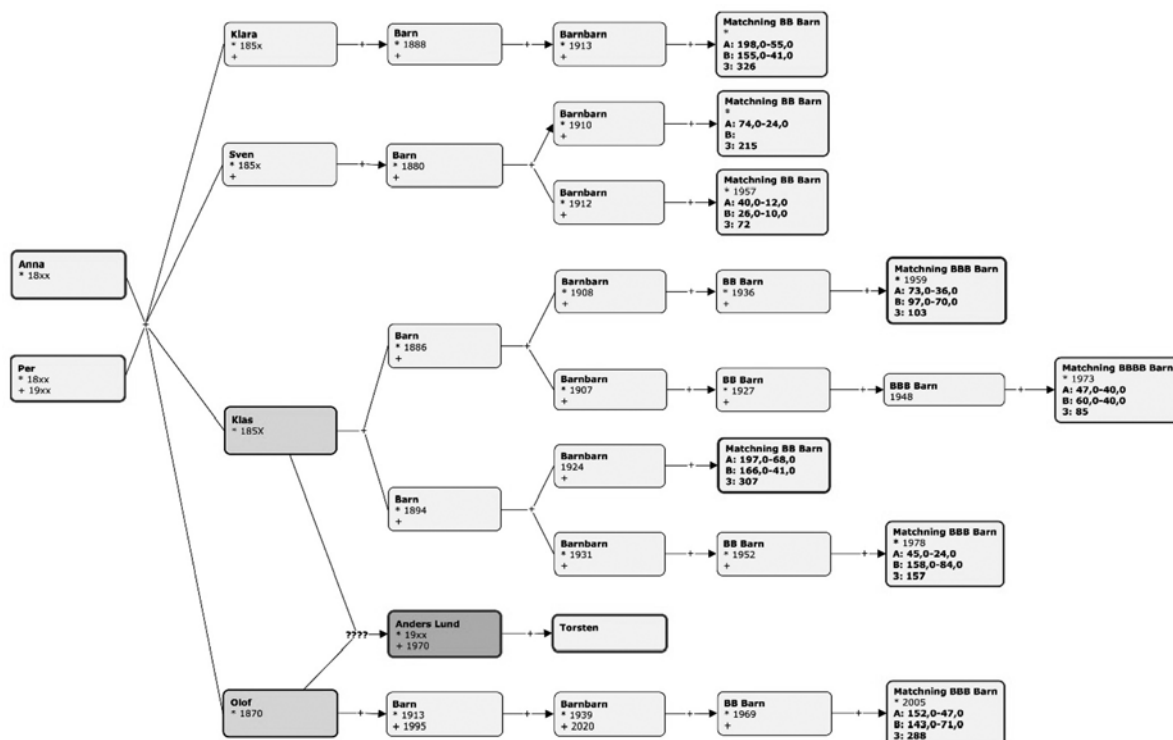
Snart börjar det framskymta en bild av ett antal anor till vilka matchningar kan kopplas. Nu börjar det hända saker i vår verifiering. Det är något som inte stämmer. Inte en enda matchning finns som verifierar en viss gren i trädet, en gren som består av en stor släkt med många ättlingar. Rimligen borde någon matchning finnas för den släktgrenen. Samtidigt återfinns ett tjugotal personer i matchlistans topp 50, vilka vi inte kan koppla till någon

släktgren alls. Något i släktrådet är uppenbarligen fel. DNA och kyrkboksakta stämmer inte överens. Någonstans i trädet finns en far som inte är far. En man i släktrådet, vi kan kalla honom Anders Lund, har bara matchningar som vi kan härleda till hans mor, inte en enda går att härleda till hans far. Vår hypotes är att Anders Lund har en felangiven far. Om hans far ska bort, vem ska då in istället? Lyckligtvis har vi testat flera av Anders Lunds ättlingar, bl.a. hans son Torsten.

I det här läget börjar vi snegla på MyHeritage. Att få tillgång till fler matchningar känns lockande. Där finns också en trianguleringsfunktion som FTDNA saknar. Vi köper ett abonnemang, och kopierar över alla testresultat från FTDNA. Vi börjar rota i högen

matchningar som saknar synbart släktskap med oss. I stort sett alla triangulerar med de av våra testade, som är ättlingar till Anders Lund! Ganska snart står det klart att allihop härstammar från paret Per och Anna, vilka levde under 1800-talet. Ett släktnät utgående från Per och Anna ritas upp. De har flera söner och döttrar, som har testade ättlingar. Vi lägger in alla matchningar och släktskapsavståndet, i form av mängden matchande DNA. >>>

Nedan bild på Pers och Annas släktnät.

Några råd på vägen

- Verifiera ditt släktråd med hjälp av DNA-testning. Kit från FTDNA finns att köpa genom släktforskarklubben. Kontakta Lars Berglöf i styrelsen.
- Testa fler i din släkt. Se till att få spridning så att alla grenar i trädet täcks.
- Ha ditt pappersforskade släktråd klart minst 5 generationer bakåt
- Ha ditt släktråd dokumenterat i något släktforskningsprogram. Det underlättar.
- Lägg in anornas syskon och deras ättlingar i trädet, fram till nutid.
- Lägg ut ditt eget släktråd på de ställen där du har ditt DNA-testresultat.
- Ha gärna DNA testresultat på fler ställen, det ger fler matchningar.
- Ha tålamod: nya matchningar dyker upp allt eftersom.
- Gå på klubbens DNA-café och jourhavande släktforskare: stöd finns att få.

När vi letar gemensamma släktingar med en testad sysling (via en bror till Anders Lund) kommer ingen av de tjugotal personerna ovan med. Syslingen bör alltså inte vara ättling till Per och Anna. Ytterligare ett tecken på att vår Anders Lund har fel far.

Nästa steg är att sätta hypotesen på prov. Stämmer

samma anorna Pers och Annas släkträd. Det går rätt snabbt då vi redan tidigare kartlagt deras barns grenar. Med hjälp av ArkivDigitals (ref 6) eminenta funktion *Registersökning – Sveriges befolkning 1800-1947* kunde vi raskt fylla ut resten av deras släkträd. Nu gällde det att leta fram potentiella fäder. Själva

Nedan ett exempel från DNA Painter som visar testpersonens DNA-matchningar uppdelade på 4 anor.

den eller kan vi avfärda den som falsk? Och vem skulle den korrekta fadern kunna vara? I det här läget skapar vi ett konto i DNA Painter. Det är ett verktyg för att hålla reda på varifrån DNA-segment kommer.

Vi lägger in matchningar och får en översiktlig bild på hur matchningars DNA-segment mappar med testpersonens DNA. Vad som ärvt från mor respektive far syns också. De håligheter som finns i bilden talar om att här finns inga som matchar testpersonen. DNA Painter innehåller även flera andra användbara verktyg. Per dags dato är det gratis att använda för att skapa en karta. Ett abonnemang kostar ca 100 dollar/år. Vi rekommenderar att man börjar med gratisvarianten och lär sig hur det fungerar.

Samtidigt bygger vi upp de förmodade gemen

konceptionen i det här fallet bör ha skett ungefär vid midsommartid ett visst år vid förra seklets början. Vilka män i rätt ålder befann sig på rätt plats vid det tillfället? Efter sovrande i materialet blir två kandidater kvar: Klas och Olof. Alla andra kunde vi redan på det här stadiet av olika anledningar avfärda.

För att hitta den mest sannolika fadern tar vi hjälp av verktyget WATO (What Are The Odds, ref 4). Vi gör detta utifrån testade släktingen Torstens synvinkele. Torsten är barnbarn till den man vi letar efter. Vi lägger in Per och Anna och deras ättlingar, inklusive matchningar som härstammar från dem och anger uppskattat släktavstånd. Därefter antar vi hypotetiskt att Anders Lund är son till någon av Klas eller Olof. Vi lägger in Anders som hypotes 1 och hypotes 2 i WATO-schemat. WATO räknar ut vilken far som är

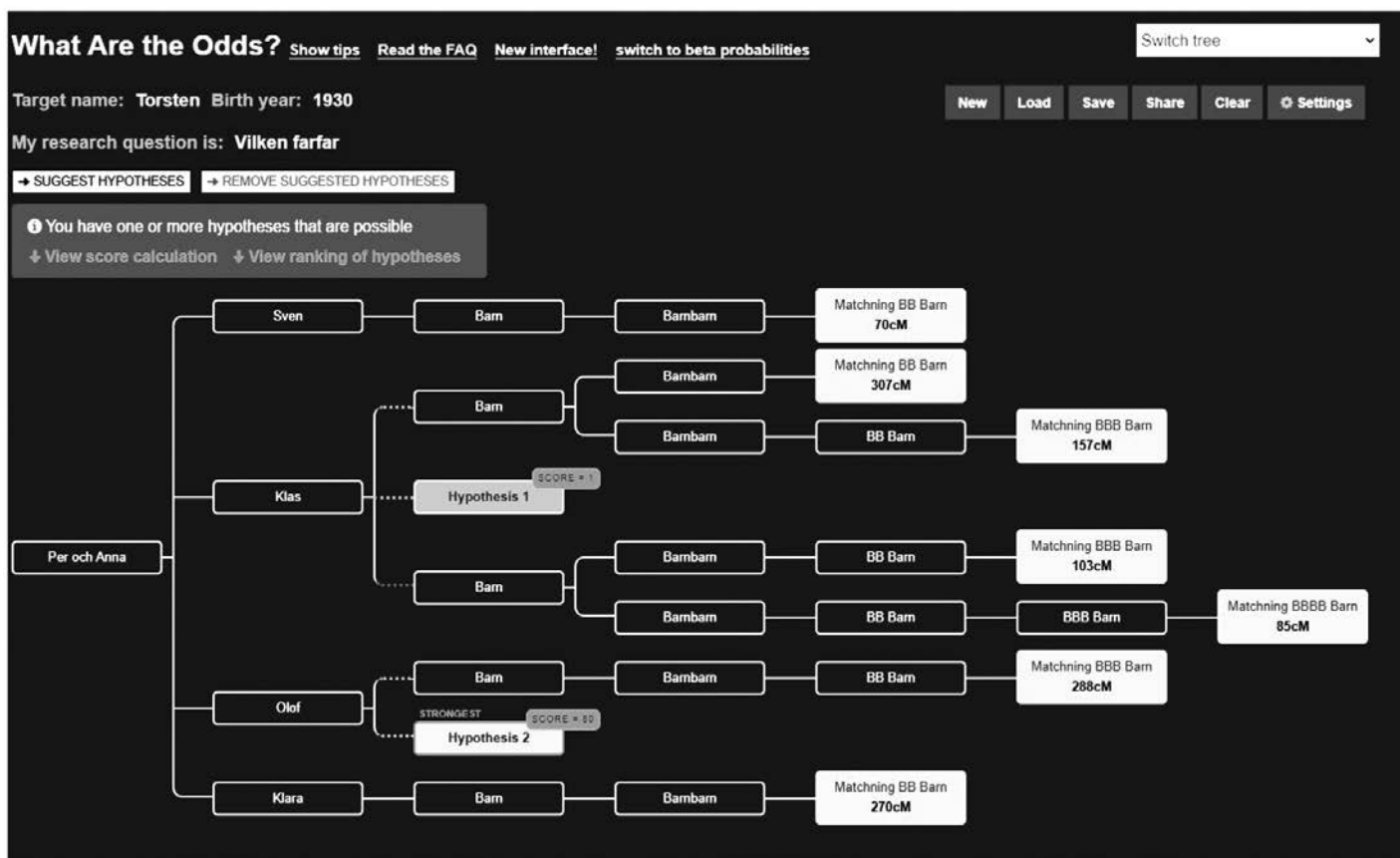
mest sannolik. Olof ser ut av vara den mest sannolika fadern till Anders Lund, tillika farfar till Torsten.

Det här fallet har varit ett spännande och lärorikt detektivarbete. Oundvikligen har det fantiserats mycket om vad som hände mellan fru Lund (jo, hon var gift och hade flera barn) och ogifte Olof vid midsommartid i seklets början. Visste hon om att sonen Anders Lund inte var makens, visste maken om att sonen inte var hans? Anade Olof att han hade en utomäktenskaplig son? Under resans gång har vi lärt oss använda flera verktyg, men också funnit ett bättre angreppssätt på hur man verifierar sitt släktträd. Och sist men inte minst, vi tror oss ha hittat en far till Anders Lund. Säker kan vi dock inte vara. Hur kan vi gå vidare och säkra denna hypotes? Olof har nu levande barnbarn. En tänkbar väg är att ta kontakt med någon av dem och hoppas på att hen

ställer sig positiv till att ta ett DNA-test.

Så småningom blir det till att kassera en del av släktträdet, plocka bort den felaktige fadern. En ny släktgren ska skapas, mer släktforskning väntar. Och det är bara positivt! ■

Nedan en sannolikhetsberäkning med hjälp av WATO (What Are The Odds, ref 4). Ett hjälpmedel som finns att använda via dnainter.com

Referenser

1. Ancestry ancestry.se
2. MyHeritage myheritage.se
3. FTDNA familytreedna.com
4. Dnapainter dnainter.com
5. Cmap cmap.ihmc.us
6. ArkivDigital arkivdigital.se

DNA-café

Träffa likasinnade för att utbyta erfarenheter av DNA-släktforskning.

Torsdagarna 29/9, 20/10 och 1/12 kl. 16-18.45

Information och anmälan:

Lars Berglöf 070-865 43 97 eller kassor@arosiana.se

Avrättad genom halshuggning på Biarhällsmon

TEXT: GUNILLA BERGSTRÖM

Min mormors farfars farmor, Catharina Jonsdotter, föddes 1785 i Elma, Vansö, Södermanland. 1814 får hon en oäkta son, Karl Erik Ersson Eklund på Tosterön Djupvik, Strängnäs, Södermanland. Fadern Erik Ersson Eklund var häradsdomare i Vansö. Han var gift när han gjorde Catharina med barn. Att han verkligen var fadern har genom kyrkböcker och DNA kunnat redas ut.

Catharina hade flera syskon och ett av dem var Erik Jonsson. Han gifte sig och fick flera barn, bl. a. Ulrika Eriksson som föddes 1813 i Elma, Vansö, Södermanland. Hon gifte sig 1833 med Carl Jonsson och fick två barn. Carl dog 1846 och Ulrika gifte sedemera om sig 1853 med den 11 år yngre byggmästaren August Petersson, och de fick tre barn.

När jag följde dem framåt hittade jag en notering i ett husförhör i Fogdö, Södermanland, dit de flyttat. Mannen blev halshuggen den 25 november 1857.

Oj, vad har hänt här tänkte jag.

På rötters hemsida finns under "Faktabanken" denna notis under "Avrättade". Men exakt vad hade hänt? Jag beställde rättegångsprotokollet från Landsarkivet i Uppsala, och de kommenterade att det var ett omfattande mål på 80 sidor, inkluderat ett obduktionsprotokoll.

För att se om något mer skrivits om denna avrättning googlade jag runt och hittade detta från *Anbudet* nr 2 2005, kommentar Margareta Bergqvist:

Avrättningen på Biarhällsmon (eller eftersom släktforskare är nyfikna)...

Tror jag att många med mig söker på Internet efter information med anknytning till forskningen. Men att bara slänga ut en fråga känns ibland som att leta efter en nål i en höstack och då är det bra att det finns vissa strukturerade sidor att gå till som Rötter

(www.genealogi.se) där man kan finna svar på det mesta och även det man inte visste att man ville veta.

Senast föll min blick på rubriken "Avrättade" och ja, varför inte kolla lite grann. Naturligtvis gick jag in på det som rörde mitt landskap, Södermanland där jag har mina flesta anor, och fann bl.a. en avrättning som skett på Åkers härads avrättningsplats. Jag hade just blivit uppmärksam på att den låg på Biarhällsmon i Byringe Länna socken. Eftersom jag sedan länge känner till namnet Biarhäll blev jag extra nyfiken och fann där uppgifter inlagda av Lars Thor från Strängnäs och han skrev så här:

Tidpunkt: 25 nov 1857

Brott: Mord

Text: Hemmanseg. Enkl. August Petersson i Lida Fogdö socken. Halshuggen på Åkers Härads avrättningsplats för mord på SoldatSonen Strid. 33 år 1 mån.

Hustru Ulrika Ersdotter från Lida, död 30 augusti 1857 å Arbets- och Straff- Fängelset på Norrmalm i Stockholm, Wattusot, 44 år 6 månader.

Barnet Sofia Carolina från Lida död 23 mars 1857, 1 år 5 månader 25 dagar, begravd 29 mars.

Föräldrar f.d. Hemmansägaren, nu till döden dömd Aug. Petersson och hans hustru Ulrika Ersdotter äfven dömd till 4 års Straffarbete, mannen för mord och Hustrun för vetskap och samtycke härtill.

Källa: Död- och begravningsbok Fogdö socken.

Meddelat av Lars Thor 25 sept 2003 kl 18.45

Min [Margareta Bergqvists, red. anm.] kommentar kommer här:

Avrättningen den 25 nov 1857 på Biarhällsmon i Länna socken, Åkers Härads avrättningsplats, hade en ganska lång förhistoria. I Strängnäs Tidning den 9 februari 1856 omtalas ett rykte som gör gällande att det i Fogdö socken finns ett "tjuftband" bestående av tre personer där en av medlemmarna nämns vid namn, en tröskverksbyggare Pettersson. Det som är mer graverande än stölderna är ett oförklarligt försvinnande, en "tjänstgosse" hos Pettersson är oförklarligt försvunnen. Man misstänker att han röjts ur vägen som ev. vittne till stölderna och därför skulle kunna tala mot sin arbetsgivare i en kommande rättegång.

Den 16 febr. återkommer tidningen med referat från rannsaken som skett den 12 och 13 febr. Man gör gällande att den fortfarande försvunne gossen fått ett falskt betyg och gett sig av att söka arbete vid Falu koppargruva. Nytt rannsaktionsdatum blir satt till 3 mars.

Den 8 mars återkommer nästa rapport från det

”bekanta tjufmålet”. Nu började folk bli nyfikna och strömmade till tingssalen. Samvetet hade gjorts sig påmint och den andra rannsakningsdagen den 4 mars avlade Pettersson full bekännelse.

Den lille gossen hade bragts om livet genom förgiftad pannkaka i matsäcken och därefter sänkts i en upphuggen vak i Mälaren. Trots att mördaren pekat ut var kroppens sänkts kunde man inte finna den.

Den 15 mars återkommer Strengnäs Tidning ånyo med anledning av brottet då kronolänsman lovat några mindre bemedlade en belöning på 10 Rdr R:gs om de kunde få upp kroppen. En bonde råkade höra samtalet och bestämde sig för att tidigt nästa morgon själv dragga med bättre verktyg och lyckades därmed snuva de fattiga på belöningen. Ytterligare en person, skräddare Thuresson, bekände sin delaktighet då man vid besiktning av liket såg att gossen även strypts, inte bara förgiftats.

Den 29 mars tvingas tidningen meddela att man tyvärr inte kan lämna någon redogörelse för utgången av den tredje rannsakingen av brottet som skett den 27 och 28 samma månad men hoppades kunna återkomma med närmare redogörelse efter urtima ting.

Så den 3 maj skriver tidningen om den slutliga behandlingen av målet vid Åkers häradsrätt den 26 och 28 april. De huvudatalade Pettersson och Thuresson dömdes dels för stöld till 28 dygns fängelse på vatten och bröd, därefter två års fästning. För mordet på gossen dömdes båda att mista livet genom halshuggning. Övriga inblandade dömdes till straff av olika omfattning.

Drygt ett år senare den 16 maj 1857 meddelas att tröskverksbyggaren Pettersson som sedan förra året suttit fängslad i Eskilstuna efter avkunnad dom i Åkers häradsrätt fått avslag på sin nådeansökan av såväl hovrätten som Kungl. Maj:t och därför kommer att halshuggas på Biarhällsmon den 27 maj. Skräddare Thuresson hade däremot blivit benådad från dödsstraff men dömts till livstid på fästning. Övriga dömda i målet har fått sina straff nedsatta. Men som tidningen skriver den 23 maj så har landshövdingen med anledning av att anhöriga till den dödsdömde lämnat in ytterligare en nådeansökan till Kungl. Maj:t skjutit upp avrättningen tills vidare. Det bör dock inte ”hindra fångens fortsatta beredning till döden”.

Han fick god tid att förbereda sig för den dröjde till nov 1857 då tidningen den 21 meddelar att även de anhörigas nådeansökan avslagits och att dödsstraffet skall verkställas på Biarhällsmon den 25 nov kl. 12 på dagen. Hustrun som dömts för medhjälp har dött under tiden eller som det står ”Hans hustru, whilken, såsom delaktig i mordet, dömdes till 4 års

tukthus, har före sin man blivit kallad inför den Eviges domstol alldenstund hon i sitt fängelse avlidit”.

Så den 28 nov 1857 skriver Strengnäs Tidningen den sista artikeln i målet. Den börjar med en målande beskrivning av vädret och båttrafiken och att inga varor som vanligt var fördes iland för torghandel på onsdagen den 25 nov. Det fanns nämligen inga kunder vilket man tror sig veta beror på att så många istället befann sig på Biarhällsmon i Länna socken som åskådare till avrättningen av tröskverksbyggare Pettersson.

Tvåhundra av häradets allmoge var anmodade att bilda spetsgård¹ kring avrättningen. Även om människor kommit både från när och fjärran för att beskåda avrättningen var det med tanke på de flesta närvarandes djupa nedstämdhet ett väl stort antal för att hålla ordning och fortsätter tidningen ”delinquenten sjelf lærer warit wäl beredt att gå döden till mötes”.

Ulrika dog i Straffängelset Norrmalm, Stockholm, av vattusot tre månader innan August Petersson blev halshuggen. Yngsta dottern Sofia Carolina, född 1855, dog 1857 med denna notering i dödboken:

Död 1857-03-23 Lida, Fogdö (D)

Dödsorsak: Maskplågor

Barnet Sofia Carolina från Lida

Föräldrar fd Hemmansägare nu till döden dömd

August Petersson och hans hustru Ulrika

Ersdotter, även dömd till 4 års straffarbete,

mannen för mord och hustrun för vetskap och samtycke därtill.

Källa: Fogdö (D) C:5 s 114

Idag vet jag hur allt låg till, men jag undrar om häradsdomaren som dömd i målet visste att det var pigan Catharinas brorsdotter med man han dömd? Pigan Catharina Jonsdotter som han gjorde med barn fyra decennier tidigare.

I domstolsprotokollet ljög alla inblandade hela tiden, därav det långa protokollet. Den mördade Stedt var ingen ängel enligt protokollet.

Inget man är stolt över, men intressant ändå att följa upp. Något som avviker lite från övriga backstugusittare, smeder, sjömän, drängar och pigor i min släktforskning. ■

1) *Spetsgård*, kring avrättningsplats formerad krets av vaktmanskap, kommenderad allmoge, stadsvakt och/eller soldater med (sicksackställda) spjut, stakar, bajonettförsedda gevär och liknande.

Sjukjournalerna finns på Regionarkivet

TEXT OCH FOTO: EVA JOHANSSON

Har prästen antecknat att din gamla släkting fått betyg till lasarettet? Eller kanske att en person du släktforskar om är intagen på hospitalet? Då kan sjukjournalen finnas bevarad.

Regionarkivet i Västerås är det arkiv där du hittar Arkivhandlingar från sjukvården och annan verksamhet inom landstinget. Främst är det sjukvårdshandlingar men en del annat finns också bevarat här. Regionarkivet är beläget i det tidigare Västra sjukhusets lokaler på Eriksborg.

Alla äldre handlingar finns i hyllorna i arkivbyggnaden, ungefär 20 000 hyllmeter. Inget av pappersarkiven är digitaliserat men det finns åtskilliga databaser som man kan få utskrifter från, i den mån det går. Men du kan beställa kopior på handlingarna, antingen på papper eller digitala bilder.

Vill du läsa handlingarna på plats går det bra att besöka arkivet, där finns en forskarsal dit du kan beställa fram de handlingar du är intresserad av.

Sekretess

18 personer arbetar på Regionarkivet i Västerås. En av dem är arkivarien Frida Nordin Kamph:

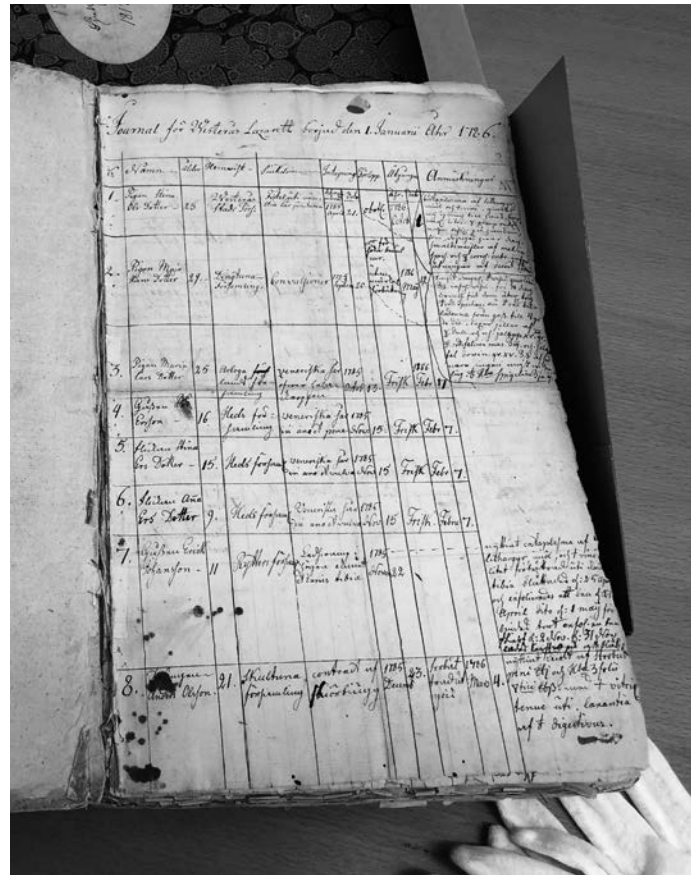
– Samma sekretesstid på 70 år gäller för arkivhandlingarna hos oss som på andra arkiv. Är de 70 år och äldre är det fritt fram att få läsa oavsett vad det gäller. Är de yngre än 70 år då gör vi en prövning. Dina egna journaler har du alltid rätt att se.

Många släktforskare är intresserade av att se förlossningsjournalen för sin egen födsel.

Förlossningsjournalen gäller modern, inte barnet.

– Är journalen från efter 1950 och din mor lever då måste hon ge sitt tillstånd, är hon död kan du som närmast anhörig få läsa den.

Äldre tiders barnmorskejournals finns som regel inte på Regionarkivet utan på Stadsarkivet, utom i några få undantagsfall, till exempel en barnmorskedagbok från Norberg från 1894.

Pigan Stina Olsdotter är den första av de inskrivna patienterna på lasarettet i Västerås i den äldsta bevarade sjukjournalen från 1786.

Sjukjournaler

Det mesta av arkivhandlingarna är från 1863 och framåt eftersom landstinget startade sin verksamhet det året. Men äldre sjukvårdshandlingar finns, till exempel den äldsta bevarade sjukjournalen från Västerås lasarett 1786. I den kan vi läsa vilka som blev inskrivna och när, vilken sjukdom de hade, hur sjukdomsförloppet utvecklades och när de blev utskrivna.

En anmärkningskolumn finns där det kan finnas mer information.

Den första som finns inskriven 1786 är den 23-åriga pigan Stina Olsdotter från Västerås stad. Hon hade kommit till sjukhuset redan i april 1785, diagnosen var en fistel i låret (ser det ut som). Doktorn har konstaterat att den var obotlig och hon blev utskrivna den 1 oktober 1786.

Andra som varit inlagda på lasarettet samtidigt

har friskförklarats innan de skrivits ut.

Ett nytt akutsjukhus är under uppförande i Västerås just nu och den gata som ska anläggas i anslutning till det nya sjukhuset får namnet Kristina Olsdotters gata efter just denna, den första kända patienten vid ett sjukhus i Västerås.

Flera lasarett

Det nya sjukhuset blir det senaste i en lång rad sjukhus i Västerås. Det första lasarettet var en liten stuga som användes i tio år tills ett nytt tillkom 1786 och som var i bruk till 1826. Båda dessa låg på Hospitalstomten i centrala Västerås. Det tredje lasarettet låg vid Stora gatan och var i bruk 1826–1867.

1867 inleddes sjukvårdsverksamheten på lasarettet i Stallhagen och ersattes först 1928 då det nya lasarettet i den östra stadsdelen togs i bruk. Det huset finns fortfarande kvar och används idag för administration. Intill detta byggdes det nuvarande sjukhuset i slutet av 1960-talet.

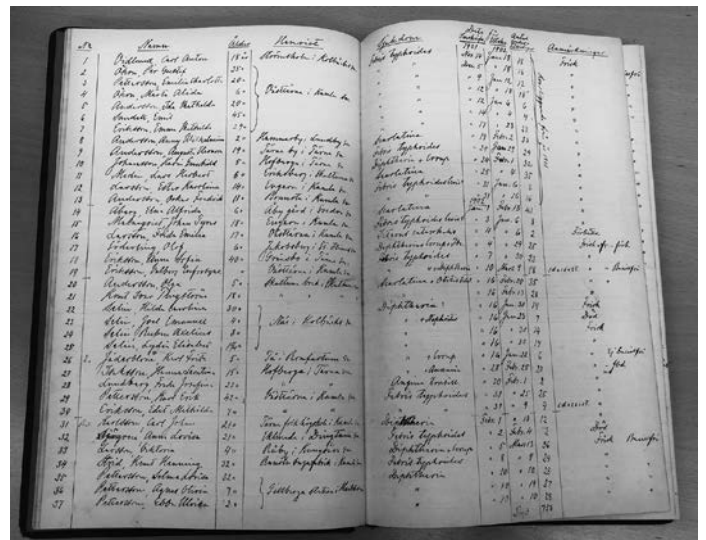
2012 flyttades Regionarkivet till det tidigare Västra sjukhuset, som byggdes på 1970-talet. Tidigare fanns arkivet i sjukhuset som byggdes 1928.

Personalhandlingar

Sjukvårdsjournalerna är alltså det som till största delen fyller arkivet men andra typer av handlingar finns också. Ett exempel är landstingshandlingar från den politiska verksamheten, med protokoll och

Ovan: Arkivarien Frida Nordin Kamph berättar om Regionarkivets handlingar.

Ovan: Liggaren över de inskrivna patienterna 1901. I Kumla socken härjade tyfoidfieber. Ester Karolina Larsson är nummer 12 här.

Nedan: Så här kan det se ut i en journal från BB i Köping 1940, med detaljerade uppgifter om förlossningen.

Sista regleringen började 1-5 1939. Kände fosterrörelser första gången 19

Värkar började den 2 12 kl. 7,15

Sjukdomar före havandeskapet

Sjukliga företeelser under havandeskapet

Under havandeskapet undersökt av Läkare o barnmorska

Moderbotten Yttre undersökning kl. 8,45 den 2 12

Föreliggande fosterdel: Huvudet Bukomfång cm.

I moderbotten kändes: Säte ~~Bäckenmät. i bäckning, + bäckenhål~~ Sp. il. cm.

Smådelar åt höger Ryggen åt höger Fosterljud starkast åt höger Cr. il. cm.

Urinen höll ej äggvita. vänster, nedanför naveln, regelbundna C. ext. cm.

Hinnorna brusto den 2 12 kl. 7,15 C. d. cm.

Fostret föddes den 2 12 kl. 10,40 i 1. sta. framstupa kronbudning C. vera cm.

Huvudets yttre vridning: ansiktet åt höger

Efterbörden avgjut, uttrycktes den 2 12 kl. 11 Moderkakan fullständig Hinnorna fullständiga

Blödning nägot mer än normalt

Bristning i mellangården Antal knutar III catgut

Fostrets kön kvinnligt ~~detta före förlossningsarbetet~~

Fostrets längd 52 cm.

huvudomfång 34 » halspetslängd cm.

bröstmfång » nackpetslängd » Vikt vid födelsen 3.600 gm

skulderomfång » hjäsknölsbredd » utskrivn. »

Ögonen kraftigt lappslätning 10/0 Navelsåret vid utskrivningen navelsät stämpelte 7-2

Skricket svagt Hudfärg rosa Ansigtschuden slät Lammerna magra

andra handlingar. Ett annat exempel är personalhandlingar med uppgifter om dem som varit anställda inom landstinget. Var din mormor sjuksköterska på sjukhuset? Då kan du troligen läsa om hennes lön, arbetsschema, examina med mera. Landstinget har också varit huvudman för några folkhögskolor men också bedrivit vårdutbildning och dessa skolhandlingar finns i Regionarkivet.

Arkivhandlingar från Västerås hospital finns inte på regionarkivet, de ingår i Västerås domkapitels arkiv som finns på landsarkivet i Uppsala.

Arkivhandlingar i Region Västmanlands arkiv finns inte förtecknade i Nationella Arkivdatabasen (NAD) men förteckning finns på Regionarkivet. Är du osäker på om den handling du söker kan finnas i Regionarkivet så kontakta arkivet och fråga.

Den 14-åriga Ester Karolina Larsson från Kumla socken blev inskriven på sjukhus den sista december 1901 och fick åka hem en vecka senare. Doktorn i Sala misstänkte att hon fått tyfoidfeber, visar journalkortet.

Mer information finns på region Västmanlands hemsida. Googla på "Regionarkivet Västerås" så hittar du detta. ■

Fakta/Kostnad

Att få enstaka kopior på arkivhandlingar är gratis men vill du ha kopior på fler än nio sidor är det en fast avgift på 50 kronor plus en avgift på 2 kronor per sida.

Det började med en DNA-träff

Jag har släktforskat i många år men har haft ett uppehåll fram till nu, slutet av 2021, då en ny uppgift dök upp. Min halvbror Ingemar fick ytterligare en träff på sitt DNA-test. Det var en man i 40-årsåldern vid namn Oscar, bosatt på Nya Zeeland. Det var verkligen en överraskning!

TEXT: STURE ANDERSSON

Till saken hör att min och Ingemars gemensamma far Erik var "ortens häradsbetäckare", vilket resulterat i ett flertal halvsyskon. Kan den här nya DNA-träffen ha med den saken att göra? Men hur är kopplingen till Nya Zeeland?

Ingemar och hans son Peter är duktiga släktforskare och de tog tag i att leta vidare, jag hakade också på.

Via Google sökte de efter Oscar (som har ett ovanligt efternamn) och hittade en Nils Erik Oscar på Nya Zeeland, född i Stockholm 1930. Nu började eftersökningarna för att hitta en koppling till vår far. Det fanns endast en person med det namnet och födelsedatumet, född i Stockholm. Födelseboken angav modern Agnes född 1908 från Sala, och en man Evald född 1904 också från Sala.

Agnes verkade inte vilja/kunna ta hand om barnet och det kommer därför till olika fostermödrar. Agnes och Evald flyttade runt i stockholmsområdet under två år innan de gick skilda vägar. Men innan dess skrev Evald på ett faderskaps erkännande. Båda flyttade sedan till Västmanland, men till olika platser, och gifte sig på varsitt håll.

Hur kan då det här vara kopplat till vår far? Jo, vår far var född och upp vuxen i Sala. Kanhända att han träffade Agnes i Sala, eller att han hälsade på i Stockholm? Han har inte berättat något om det här för oss, lika lite har han berättat om övriga kontakter han haft.

Men barnet då? Jo, Nils Erik Oscar Eriksson blev vid cirka två års ålder adopterad av Oscar och Rachel. Oscar, född i Värmland, bodde i Paris med sin fru Rachel, född på Nya Zeeland. Han var verksam inom textilbranschen. Under ett besök i Stockholm letade han efter ett barn att adoptera och hittade Nils Erik Oscar. Rachel var inte med i Stockholm när barnet valdes.

1932 kom Nils Erik Oscar till sitt nya hem i Paris tillsammans med en barnflicka.

Barnavårdsmannen i Stockholm följde hela tiden

Nils Erik Oscars öde, och i sista rapporten låter han oss veta att pojken mår bra och lär sig både engelska och franska språken.

Sedan hände något, kanske en skilsmässa? Adoptivmodern Rachel och Nils Erik Oscar flyttade till Nya Zeeland via England. Nils växte upp, gifte sig två gånger och fick fyra barn. Han avled 20 september 2015.

Ett spännande öde! Men frågan kvarstår, var Nils vår halvbror?

Vi har fått kontakt med ett av de fyra barnen, som bekräftar att ett syskonbarn ska ha DNA-testat sig, och han heter Oscar. Men kontakterna går tyvärr trögt, de frågar inget och lämnar heller inga uppgifter om Nils liv på Nya Zeeland. Men det är bara fortsätta trycka på med frågor. Det här är bara början till en ny släktgren.

Vi har följt upp efterlevande till både Agnes och Evald, men ingen av dem har hört något om denna historia.

Fortsättning följer. ■

Hushållerska sökes

I oktober år 1924 annonserade en man vid namn John Spång efter en hushållerska i tidningen Husmodern. Annonsen gav förmodligen ingen större framgång eftersom han redan i februari året därpå satte in en ny annons. Han hade specifika krav, svar med foto samt att den sökande skulle vara en ung dam.

RED: SIMEON ANDERSSON

John Spång var en 29-årig köpman från Björkö i Regna församling i Östergötland. Han levde ensam i ett hus på fyra rum och kök samt var ägare av en affär. Som köpman kunde Spång räkna sig till den borgerliga klassen och hade det till synes ganska gott ställt. Den hushållerska som blev anställd hos honom kunde förmodligen vänta sig bekvämligheter som rinnande vatten, eget rum och elektricitet, vilket inte alltid var att ta för givet.

För några år sedan kom en antikhandlare över en samling med svarsbrev till Spångs båda annonser, 84 brev och 55 fotografier. Hur såg deras vardag ut? Hur levde och arbetade de? Hur framställde de sig själva i sina ansökningar? Vilka egenskaper ansågs viktiga att besitta för en kvinna som sökte arbete som hushållerska?

Yrkets fördelar och nackdelar

Vid första världskrigets slut drabbades Sverige, liksom många andra länder, av en stor arbetslöshet. Det svenska samhället hade ändrat karaktär i och med industrialiseringen på 1800-talet och det gjorde att många människor flyttade in till städerna. För arbetarna i staden var livet hårt med långa arbetsdagar och dålig bostadsstandard. Med detta i åtanke är det inte så svårt att förstå hur en plats som hushållerska hos en bättre familj på landet ibland kunde verka mer lockande för många unga kvinnor.

Hushållerskeyrket var ett traditionellt kvinnoyrke. Det var ett tryggt arbete i jämförelse med många andra eftersom hushållerskan ingick i hushållsgemenskapen. Familjen hade ansvar för sin hushållerska och var skyldig att bistå henne med mat, husrum samt sjukvård. Yrket hade även en baksida. I utbyte mot dessa förmåner skulle hon alltid stå till tjänst och det fanns inga gränser mellan arbetsliv och privatliv.

På så sätt uppkom ett speciellt beroendeförhållande mellan hushållerskan och hennes arbetsgivare. Relationen dem emellan kan därför tänkas ha varit annorlunda och mer personlig än inom andra yrken. I synnerhet för de kvinnor som hade anställning hos ensamma män, där giftermål inte alltid var ett ovanligt resultat, eller i vissa fall kanske ett slags informellt samboförhållande.

John Spångs annonser

Under 1920-talet var handskrivna brev det självklara sättet att komma i kontakt med varandra. Bara att få fram ett passande foto kunde innebära ett mödosamt arbete. Detta framgår exempelvis då 29 av de sökande inte ens hade möjlighet att medsända något fotografi.

I tidningen Husmodern kunde man bl.a. annonsera efter hushållerskor. De flesta annonsörerna bestod av barnfamiljer, äldre änkor eller ungarlar bosatta på landsbygden. De tillhörde i regel en högre samhällsklass, som t.ex. läkare, direktörer, köpmän eller officerare.

Vem som helst hade inte råd att anställa en hushållerska. Idealfamiljen under 1920-talet bestod i att mannen var ensam försörjare medan kvinnans plats

Att sköta hemmet åt tjänsteman på landet, erhåller ung dam plats. Fullständigt kunnig i enklare matlagning samt van vid ordning å arbete, absolut nödvändigt. Ett trevligt och glatt sätt önskvärt. Lantbrukaredötter som genomgått hushållsskola äger företräde. Svar med fotografi o. ref. till »Allt för hemtrevnaden. 31471», Husmoderns annonskontor, f. v. b.

John Spångs annons i Husmodern 19 oktober 1924 nr 42.

var i hemmet. Detta ideal var dock långt ifrån verkligheten och endast möjligt i borgerliga hem, vilka även var de enda som hade förmånen att hålla sig med hushållerskor.

Vanliga önskemål bland annonsörerna var att den sökande skulle vara en frisk, snäll, pålitlig och duglig flicka som var kunnig i matlagning, bakning och sömnad. Ett annat krav som blev allt vanligare var att den sökande skulle bifoga ett foto av sig själv.

Svar till ”Allt för hemtrevnaden 31471”

I samband med den första annonsen fick Spång in sammanlagt 36 brev från olika delar av Sverige, allt från Hammerdal, Jämtland, i norr till Eringsboda, Blekinge, i söder. De flesta kvinnorna kom från mindre svenska orter och städer. Bland dem återfanns ett stort antal lantbrukardöttrar. Många befann sig i en ålder mellan 23 till 28 år, vilket kan ha sina orsaker i att det främst var ogifta kvinnor som utgjorde den kvinnliga arbetskraften och att yrket som hushållerska i regel sågs som ett genomgångsyrke. I slutet av 1920-talet kom dock även gifta kvinnor att i större grad träda in på arbetsmarknaden.

Lön och löneanspråk

De flesta sökande nämnde ingenting om eventuell lön, men om löneanspråk fanns utskrivet var ett vanligt önskemål en lön på allt mellan 30-60 kronor i månaden. Kvinnans lön var ofta mycket låg i relation till mannens, c:a 40-60% av mannens, eftersom kvinnan endast sågs som en gäst på arbetsmarknaden. Lön bestämdes med andra ord efter kön. Då mannens lön sattes räknade man inte med att han endast skulle försörja sig själv, utan även sin fru och sina barn. Kvinnans arbete ansågs däremot enbart som ett komplement till familjens försörjning.

Svar till ”Hushållskunnig 32241”

År 1925 satte John Spång ut en ny annons med hopp om bättre lycka denna gång. Det fick han också då inte mindre än 48 svar kom in.

Social bakgrund som merit?

Det var inte helt ovanligt att den sökande framhöll sin sociala bakgrund i ansökan. Kan det kanske ha varit för att kompensera bristande kompetens?

Annas svarsbrev skickat den 1 februari 1925:

”Med anledning av annonsen i Husmodern nr 5 att plats finnes ledig att sköta hushållet, är gårdsägardotter från mycket aktat hem, har inga betyg har bara vikarierat på prästgård, men brukar hjälpa till på kalas ibland att servera och ibland att koka och

Att sköta hemmet åt köpman på landet erhåller ung dam plats. Fullständigt kunnig i enklare matlagning med erfarenhet i ett hems skötsel, van vid ordning och arbete samt ett trevligt och gott sätt. Sv. med foto, bet. och referenser till »Hushållskunnig. 32241», Husmoderns annonskontor, f. v. b.

John Spångs andra annons i Husmodern nr 5 den 1 februari 1925 var snarlik den första. Han hade dock sänkt kraven något.

baka, samt kunnig i vävnad både enklare å finare och allt som hör till ett välordnat hus. Sänder med ett foto har inga senare, bara amatör, vore tacksam för svar snarast. Högaktningsfullt Anna Eriksson, Krylbo”.

Om rätten att få sitt foto tillbaka

Många av de sökande bad att få sina fotografier tillbakasända om de inte blev antagna. Till dessa brev fanns i regel ett bifogat porto på 15 öre. I Sven Lindes Brevställaren från 1924 går att läsa följande riktlinjer rörande ansökningar och svarsbrev ”En platsansökan till enskilda, vilken ej vinner beaktande, kräver i regel ej något svar. Endast om sökanden på platsgivarens uttryckliga begäran insänt sitt porträtt, har han rätt att fordra, att detta återsändes, förutsatt att han bifogat svarsporto.” Detta tog Spång inte hänsyn till. Agnes Hedén från Vedum ville gärna att Spång skulle återsända hennes foto vilket han inte gjorde.

Agnes (från Vedum) svarsbrev skickat den 30 januari 1925:

”Undertecknad erhåller härmed vördsamt att bliva antagen till den hos eder lediga platsen. Jag är från ett bättre hem på landet och har där fått lära mig att med ordning och omtanke sköta och förestå ett hems göromål. Jag är fullt kunnig i såväl enklare matlagning, bakning och konservering. Jag har >>>

Från vänster: Maria Nilsson, Hammerdal, Gunborg Olsson, Jämshögsby och Anna Eriksson, Krylbo.

även genomgått en 6 mån. kurs vid folkhögskola, har även under ett år varit i främmande hushåll men begärde ej några referenser emedan jag då flytta hem, och ej tänkt få någon användning för dem, men skall gärna skaffa, om så erfordras, emedan jag vet att jag kan påräkna att få de allra bästa. Jag är fyllda 23 år. Jag medsänder foto som jag dock hoppas att Ni återsänder (jag medsänder porto). Högaktningsfullt Agnes Hedén”.

Gifta kvinnor på arbetsmarknaden

Trots att många sökande var över 25 år hörde det till ovanligheten att gifta kvinnor arbetade, speciellt som hushållerskor. Yrket ansågs i regel vara tillfälligt för unga kvinnor som tog plats hos en familj under några år för att komma ut och se sig om i världen samt lära sig hushåll innan de själva ingick äktenskap.

Spångs slutliga val

Den kvinna herr Spång till sist trodde sig bäst lämpad att sköta hans hem hette Siri Berggren och kom från Kallinge utanför Ronneby i Blekinge. Hon skrev följande om sig själv i sin ansökan:

”Anmäler mig härmed som sökande till den i Husmodern ledig annonserade platsen. Är 25 år frisk och glad och tror mig, till full belåtenhet, kunna sköta ett hem. Har varit i ett år som medlem i en tandläkarfamilj i Dalarna o därpå i två års tid på egen hand, skött prästgårdshemmet i Eringsboda. Lönepr. 50-60 kr i mån och fri resa. Tacksam för gynnsamt svar snarast möjligt. Högaktningsfullt Siri Berggren”

Brev från Siri skickat den 21 februari 1925:

”Till svar å eder ärade skrivelse vill jag här med meddela att jag sålunda inte ett återbud kommer, anlända till Vingåker. Är det närmaste vägsstation? med tåget över Hallsbergs 5,50 och således är framme 6,35 e.m. mån den 16 mars. Till följd av privata angelägenheter är jag förhindrad att dessförinnan göra någon resa och finner den också ganska onödig. Jag gläder mig mycket åt att riktigt på egen hand få sköta ett hem och lova, att göra allt i min förmåga står, för att vara till full belåtenhet. Skulle det ändå, tyvärr vara att jag ej passa för platsen, är det ju bäst för båda parter att jag slutar. Men den lösningen, hoppas jag, ej behöver ens befaras. Personliga referenser kunna lämnas på tel. 32 Kallinge och 7 Kringsboda. Med hopp om att allt blir till det bästa tecknar Högaktningsfullt Siri Berggren”.

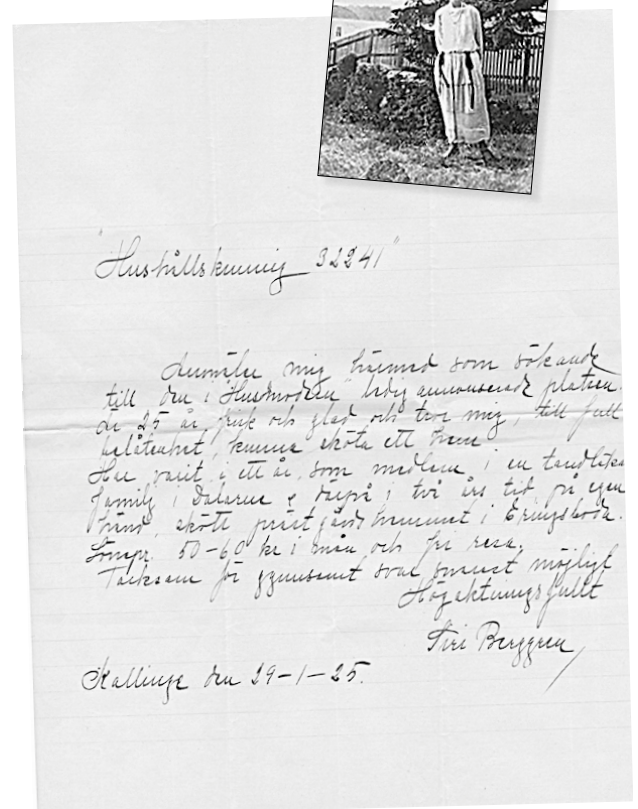
Hur gick det sedan?

Vi kan se att meriter som tidigare erfarenhet inom samma yrke samt betyg från hushållsskola var de viktigaste punkterna man valde att hålla fram i sin ansökan. Det var inte heller ovanligt att de sökande betonade sin sociala bakgrund, speciellt om de inte hade någon större arbetslivserfarenhet sedan tidigare. Många kvinnor framhöll sin självständighet och de drog sig inte heller för att ställa egna krav på exempelvis lön samt upplysningar om arbetsgivaren och arbetsplatsen.

Hur kom det sig då att Spång valde just Siri Berggren som hushållerska? Kanske hade det att göra med hennes tidigare erfarenheter och vanan av att ensam sköta ett hem, eller var det fotografiet som tilltalade honom?

Hur det gick sedan för Siri och Spång framgår inte av breven.

Vi [Postmuseum, red. anm.] tog hjälp av Landsarkivet i Vadstena. Av församlingsböckerna för Regna församling framgår att John Spång gifte sig med Märta Matilda Karlsson år 1929 och att de fick två barn. ■

Siri Berggren från Kallinge utanför Ronneby i Blekinge blev den "utvalda". Brev skickat den 29 januari 1925.

Källa: www.postmuseum.posten.se/utställningar/hushall1.html (Denna länk var aktuell år 2013.)

Hemligheten Kerstin

TEXT: BIRGITTA ANDERSSON

Året var 1942. Min mamma, 21 år, var anställd hos en lantbrukarfamilj som hembiträde, detta blev till en graviditet och i slutänden en liten flicka, som fick namnet Kerstin.

Min mamma flyttade hem igen med Kerstin till min mormor och hemorten. Allt var frid o fröjd, och så här efteråt har jag hört att Kerstin var helt bedärande söt. En dag fick Kerstin hjärnhinneinflammation och dog. Kerstin var då 6 mån gammal.

Hon blev begravd, som man gjorde förr, bredvid någon annan som dött ungefär samtidigt. Därmed finns det inte några anteckningar om var och i vilken grav hon ligger.

Därefter flyttade mamma till södra Sverige. Hon fick hjälp av en släkting och började arbeta som kokerska på Alnarp och där träffade hon min pappa.

De två fick tillsammans 4 barn, varvid jag är nummer två. En äldre syster och 2 yngre bröder.

Vi var, och levde som en helt vanlig familj. Och vid 86 års ålder dog min mamma. Pappa dog året innan.

Efter ett antal år kunde inte min moster vara tyst längre, utan nämnde något om att min mamma hade en hemlighet.

Min man började söka och upptäckte hemligheten "Kerstin" som aldrig någonsin nämnts, varken från någon på min mammas sida, men inte heller på min pappas sida. Så vi antar och tror att han inte heller visste om det. Men vi vet naturligtvis inte och kan inte fråga någon heller.

Efter alla fakta som gick att få, skrev jag ner det, samlade mig och berättade för mina syskon om mammas hemlighet.

Nu förstod vi plötsligt varför min mamma inte ville prata om släktforskning. Hon tyckte att min man skulle sluta upp med sådana dumheter. Jag förstår nu att hon var rädd för att något eventuellt skulle kunna komma fram.

Min brors lilla dotter fick också hjärninflammation

som barn, blev väldigt dålig och läkaren sa att han inte visste hur det skulle gå.

Nu gick allt bra, men jag kan tänka mig hur min mamma kände det, antagligen våndades hon, kom ihåg och led. Ingen av oss visste ju något. Om vi hade vetat om historien, så hade vi kunnat stötta och prata med henne om det. Det hade nog varit en bra hjälp för henne.

Mitt andra namn är Kerstin, och jag funderar också över varför. Jag vet att det var vår pappa som hade önskemål om alla våra namn, på alla oss fyra syskon. Vågade hon inte säga emot pappa angående namnet, eller visste han och tyckte de att det skulle leva vidare. Ja, jag kommer aldrig någonsin få svar på det.

Jag hoppas att tiden då man hade "hemligheter" som inte fick komma fram aldrig mer händer, utan att man öppet kan prata om allting med de sina. Våra funderingar, tankar och frågor får vi aldrig svar på. Det känns inte bra, och det gör faktiskt lite ont.

Min mamma fick aldrig veta vem som var hennes pappa heller. Då hon frågade blev svaret bara att han heter Johan. Samma svar fick jag från min mamma då jag undrade vem min morfar var. Nu vet vi ganska säkert att han inte hette Johan.

Ibland tänker jag på att jag egentligen är min mammas tredje dotter, och att jag kan räknas som både det andra och det tredje barnet i vår syskonskara.

Jag skulle gärna vilja att hemligheten Kerstin inte alls var en hemlighet, utan att jag öppet fått dela den med mamma, pappa och mina andra tre syskon.

Nu tror jag inte att det händer dylika saker idag, då man är öppen med det mesta. Framför allt behöver inte kvinnor skämmas över någonting idag.

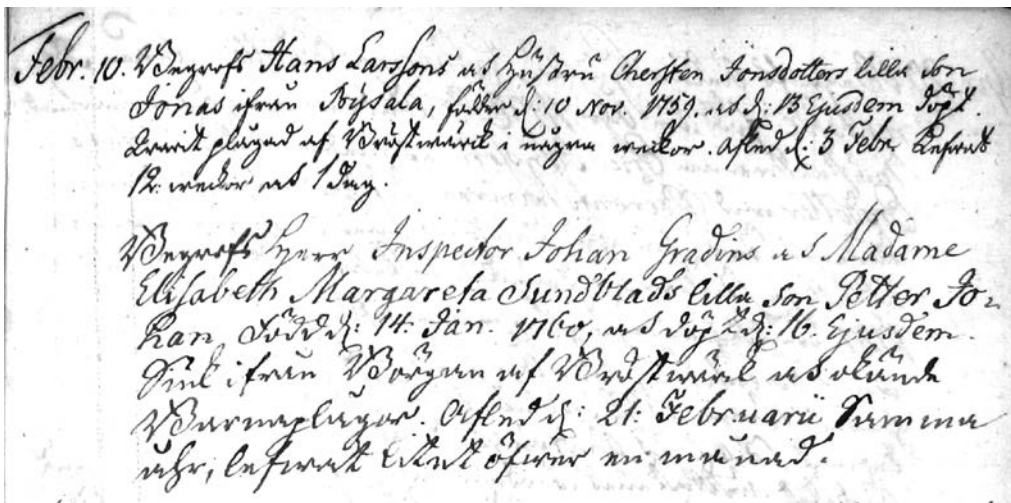
Ja, allt var inte bättre förr. ■

Läsövningen är hämtad från Heds (U) församling år 1760. Den är läsvärd också för den som inte vill tolka originaltexten. Den ger en bild av livets villkor från den tiden. Originaltexten finns både hos ArkivDigital och Riksarkivet.

Källa: Hed (U) F:2 (1758-1788) år 1760

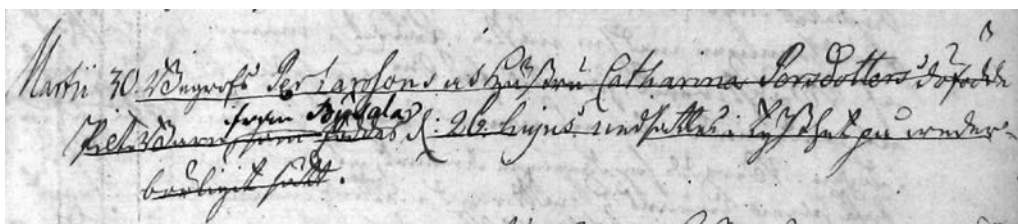
TEXT: INGEMAR WIDESTIG

Febr. 10.

Begrofs Hans Larssons och Hustru Chersten Jonsdotters lilla Son Jonas ifrån Bysala, födder d: 10 Nov. 1759. och d: 13 Ejusdem döpt. Warit plågad af Brösthwärc i några weckor. Afled d: 3 Febr. Lefwat 12 weckor och 1 dag.

Begrofs Herr Inspector Johan Gradins och Madame Elisabeth Margareta Sundblads lilla Son Petter Johan Född d: 14. Jan. 1760, och döpt d: 16. Ejusdem. Siuk ifrån Börgan af Brösthwärc och okände Barnaplågor. Afled d: 21: Februarii Samma åhr, lefwat litet öfwer en månad.

Martii 30.

Begrofs Per Larssons och Hustru Catharina Larsdotters döfödde PilteBarn ifrån Bysala, som föddes d: 26: hujus. nedsattes i tysthet på wederbörligt sätt.

Apr: 20. Begrofs Sochne Mannen Jöns Erssons K: Hustru Christina Hinders-
 dotter ifrån Westahede. Födder uti lilla Schedvie och alfvestabo
 år 1720 d: 9 Septembr. Fadren war fö(ör) detta Hindrick
 Hindersson och Modren Hustru Ingeborg Jönsdotter.
 Döpt och enfaldeligen underwister i Sin Christendom.
 Wistats ständigt hemma hos sina Föräldrar til dess hon
 trädde i ägtenskap år 1741: med sin förra man, Gustav
 Andersson. Haft tilsammans 6 Barn, 2 gässar och 4 Flickor,
 hwaraf en Son är död. Blef änka år 1754 och lefde under
 Gudzfrucktan och tålmod, fast mycken sorg och tilstotande
 beswär som tidast¹ henne uppå Kom, i sitt Änkostånd til år
 1758: då hon efter Gudz Heliga skickelse trädde i andra giftet
 med sin efterlemnade Man, Jöns Ersson i Westahede.
 Lefwat stilla och Christeligen. Haft Gudz ord och hans huses
 boningar Kär. Med wördnad brukat de dyra Salighetzmedlen.
 War Sidsta gången til Herrans Höwärdiga nattward
 Dca Latare². Siuknade i Rödsoten wid Kyndersmässotiden³
 hwaraf hennes Krafter alt mehr och mehr förswagades, så att
 hon, (s)om tillika wäntade snart sin tid att föda, omöjeligen under
 den tilltagande swagheten Kunde uthärda längre i Sådana plå-
 g(or). Antwardade således sin Man och Barn, samt sin Siäl i Gudz
 händer d: 9 hujus då hon, stilla afsomnade, sedan hon lefwat
 39 år och 7 månader.

Apr: 20.

Begrofs Sochne Mannen Jöns Erssons K: Hustru Christina Hinders-
 dotter ifrån Westahede. Födder uti lilla Schedvie och alfvestabo
 år 1720 d: 9 Septembr. Fadren war fö(ör) detta Hindrick
 Hindersson och Modren Hustru Ingeborg Jönsdotter.
 Döpt och enfaldeligen underwister i Sin Christendom.
 Wistats ständigt hemma hos sina Föräldrar til dess hon
 trädde i ägtenskap år 1741: med sin förra man, Gustav
 Andersson. Haft tilsammans 6 Barn, 2 gässar och 4 Flickor,
 hwaraf en Son är död. Blef änka år 1754 och lefde under
 Gudzfrucktan och tålmod, fast mycken sorg och tilstotande
 beswär som tidast¹ henne uppå Kom, i sitt Änkostånd til år
 1758: då hon efter Gudz Heliga skickelse trädde i andra giftet
 med sin efterlemnade Man, Jöns Ersson i Westahede.
 Lefwat stilla och Christeligen. Haft Gudz ord och hans huses
 boningar Kär. Med wördnad brukat de dyra Salighetzmedlen.
 War Sidsta gången til Herrans Höwärdiga nattward
 Dca Latare². Siuknade i Rödsoten wid Kyndersmässotiden³
 hwaraf hennes Krafter alt mehr och mehr förswagades, så att
 hon, (s)om tillika wäntade snart sin tid att föda, omöjeligen under
 den tilltagande swagheten Kunde uthärda längre i Sådana plå-
 g(or). Antwardade således sin Man och Barn, samt sin Siäl i Gudz
 händer d: 9 hujus då hon, stilla afsomnade, sedan hon lefwat
 39 år och 7 månader.

1) **Tidast**, tida enligt SAOB: ideligen, ofta.
 2) **Dca Latare**, år 1760 var söndagen den 16 mars.
 3) Kyndelsmässodagen 2 februari.

Avsändare: Västerås Släktforskarclubb • c/o Pia Hägg Karlstein • Blomstergatan 9 • 722 25 Västerås

Program Västerås Släktforskarclubb

Fredagen 19/8

Engsö kyrka och slott
Anmäl senast 7/8 via mail märkt
med "Engsö slott 19 augusti" till
ath@knowledgediscovery.se

Engsö kyrka, Slottsträdgården och Engsö slott

Detta program görs tillsammans med Engsö Hembygdsförening.
Anders Hasselrot guidar och Kajsa Westermarck serverar lunch.
Anmäl er i tid så att ni kan beställa lunch på slottet.
Tid meddelas senare.

Lördagen 27/8

Adelsö (eventuellt även Birka)
Anmäl senast 1/8 via mail märkt
med "Adelsö 27 augusti" till
ath@knowledgediscovery.se

Utflykt till Sparrarnas Adelsö (eventuellt även Birka)

Programmet görs tillsammans med Engsö Hembygdsförening.
Vi samåker i egna bilar. Väl framme blir det en del promenerande.
Ledare Anders Hasselrot och Kerstin Andersson.
Närmare detaljer skickas ut till de som anmält sig.

Lördagen 19/9 kl. 16-21

Biblioteket, Släktforskarplatsen

Kulturnatten

Västerås släktforskarclubb hjälper till med släktforskning. Ingen föransmälan.

Onsdagen 5/10 kl. 18-21

Lykttändaren, Kyrkbacksgården
Anmäl senast 28/9 till Pia H. Karlstein
070-513 88 73 eller via e-post
pia.karl50@gmail.com

Historiska kartor

Lena Norberg från Lantmäteriet i Gävle berättar om Lantmäteriets digitala tjänst "Historiska kartor". Kanske är du intresserad av en speciell gård, ett torp eller ett stadskvarter.
Kaffe/te och smörgås (å 60:-) beställs i förväg vid anmälan.

Onsdagen 26/10 kl. 13-14.30

Ingång 6 Västmanlands sjukhus.
Anmäl senast 28/9 till Pia H. Karlstein
070-513 88 73 eller via e-post
pia.karl50@gmail.com

Studiebesök på Vårdmuseet

Olika miljöer såsom sjukhussal, operationssal och tandläkarmottagning. Instrument och utrustning från 1700-1900-talen.
Kaffe/te och bulle (å 30:-) beställs i förväg vid anmälan.

Lördagen 12/11 kl. 11-15

Stadshuset

Arkivens dag - tema "Myter och mysterier"

Information och släktforskarhjälp. Ingen föransmälan.

Onsdagen 23/11 kl. 18-21

Lykttändaren, Kyrkbacksgården
Anmäl senast 20/10 till Pia H. Karlstein
070-513 88 73 eller via e-post
pia.karl50@gmail.com

Skogssamer i Västmanland och Bergslagen under 1600- och 1700-talen

Jouni Tervalampi berättar om skogssamerkulturen här nere.
Det upptäckts allt fler historiska samiska platser.
Kaffe/te och smörgås (å 60:-) beställs i förväg vid anmälan.

Jourhavande släktforskare

Onsdagarna 7/9, 19/10 och 7/ 12 kl. 15-18 finns hjälp att få vid släktforskarplatsen på Stadsbiblioteket. Det finns en kölista där du antecknar dig när du kommer (ingen förbokning). Vi avdelar ca 30 minuter till varje besökare. Har du grunduppgifter förberedda (födelsedatum, dödsdatum, ort och källor) så får du ut mera av tiden.

Torsdagarna 29/9, 20/10 och 1/12 kl. 16-18.45

Information och anmälan:
Lars Berglöf 070-865 43 97 eller
kassor@arosiana.se

DNA-café

Träffa likasinnade för att utbyta erfarenheter av
DNA-släktforskning.

